

Kristal

Kristal

Fen van Egmond

Uitgegeven bij Brave New Books

Copyright © Fen van Egmond, 2016. Niets in deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

ISBN 978 94 0213 883 2

Inhoud

PROLOOG

DEEL I

VERWIJDERING

HET GROTE IDEE
OP REIS
MEE KWAR
ETTELRIK
DE ZEE
AFSCHEID
DE BERG IN ZEE
BROEDER DOLFIN
DE LANGE WEG OVER HET STRAND
INEKE
DE KLOOSTERVIJVER
MOSTON
VERWARDE DROMEN
DE STEM VAN BENDOR
HET VERDWENEN LICHAAM
SMIKKE LEEST VOOR
TERUG IN DE STAD
DE GESCHIEDENIS VAN BENDOR
WEER MOSTON
ELSA
DE KONINGSDOCHTERS
LISE

DEEL II

VERENIGING

HET LANDKAARTJE
ONTLUISTERING
DUBBELLEVEN
ONTWAKEN
SURAYA
THUISKOMST
TERUG NAAR LIESJE
SAMENKOMST
WAKKER

PROLOOG

Liesje heette ze. Ze was zes lentes oud en had zijden haar dat haar vader in een bloempotkapsel knipte. Een stil, onopvallend meisje. Ze zat in de eerste klas van de lagere school en daar begint dit verhaal.

Op een dag speelde ze met een vriendinnetje op het schoolplein, in de grote pauze van de ochtend. Het was een stralende zomerse dag, het eerste jaar liep ten einde en de kinderen waren uitgelaten. Al een kwartier hadden ze samen in het klimrek gedold en nu zaten ze naast elkaar uit te rusten op de stang waar ze even geleden nog rondjes om hadden gedraaid tot ze er duizelig van waren.

'Ik ging lekker veel sneller dan jij,' plaagde Ineke. 'Je moet veel harder afzetten, dan kun jij ook zo hard!'

Liesje werd rood. Zij kon het toch immers even goed als Ineke, misschien zelfs wel beter.

'Nietes,' vitte ze dan ook terug. 'Ik ging ook hard, en ik deed het ook veel mooier dan jij!'

Nu werd Ineke kwaad. Ze riep: 'En ik vind je een stom kind en de vorige keer deed je ook al zo raar en je bent mijn vriendinnetje niet meer!'

Liesje begon te huilen. 'Nou hoor, en ik deed niks! Ik vind jou ook stom en ik wil nooit meer met je spelen!' Ze gaf Ineke een duw, waardoor het meisje haar evenwicht verloor en achterover van het rek tuimelde. Met een doffe klap kwam ze op de stenen terecht en bleef roerloos liggen.

Liesje keek omlaag en riep: 'Ineke!!' Haar hart viel naar haar voeten en tegelijkertijd botste haar maag tegen haar keel. Het liefst zou ze ter plekke zijn opgelost, zo bang was ze. Ineke was dood en zij had het gedaan! Nu moest ze de gevangenis in, en o, nooit durfde ze papa en mama meer onder ogen te komen.

Ze klom van het rek. Het was alsof de wereld stilstond en alleen zij bewoog. Niemand had nog in de gaten wat er was gebeurd, maar het volgende moment zou iemand Ineke zien liggen en dan zouden ze allemaal hierheen stuiven. En dan zou ze moeten toegeven dat zij het had gedaan.

Ze wist dat ze nu juist naar Ineke toe moest, maar ze kon het niet opbrengen. In paniek begon ze te rennen. Ze vloog het schoolplein af, maar voordat ze het fietsenhok had bereikt, stakte ze. Haar keel was dichtgeschroefd. Ze kreeg geen adem meer. De wereld begon te draaien. Ze zag sterren en een zee van kleur en licht. Toen werd alles zwart en ze viel.

DEEL I

VERWIJDERING

HET GROTE IDEE

Duri was het leven moe. Was ik maar dood, dacht hij, dan gebeurde er tenminste iets. Want hij had al vroeg geleerd dat er een leven was na de dood, en daar werd hij steeds nieuwsgieriger naar. Een nieuw leven, dat was precies wat hij nodig had. Hij zocht naar een manier om uit het oude leven te stappen die hem zo min mogelijk moeite zou kosten, want hij was van nature een lui mens.

Hij trok een dikke jas aan en liep het bos achter zijn huis in. Het was gemeen koud vandaag, eigenlijk helemaal geen prettige dag om naar zijn kuil te gaan. Dat was dit jaar wel anders geweest — lente, zomer en herfst had hij daar uren achtereen kunnen zitten zonder kou of nattigheid te hoeven vrezen, want ze hadden een uitzonderlijk mild jaar achter de rug. Maar ja, ook het verdragen van kou hoorde bij een ascetisch leven. En dat wilde hij immers; want dan kon hij het hoogste bereiken, had hij ergens gelezen.

De kuil, zijn heilige plaats, zorgvuldig uitgekozen met behulp van een pendel en gewoon zijn eigen gevoel, lag er verlaten bij. Onderin kon Duri niet zitten, want langdurige regens hadden van de kom een modderpoel gemaakt, die vandaag ook nog eens was bedekt met een laagje ijs. Hij zocht een vlak stukje aarde op de zuidelijke helling. Beschenen door een wazig zonnetje legde hij zijn matje neer en zette zich in kleermakerszit op het oplichtende mos. Ondanks de kou sukkelde hij langzaam weg in iets wat hij meditatie noemde.

Een poos later schrok hij wakker van de schelle, bevende zang van een roodborstje, dat zich op zijn schouder koesterde in de laatste zonnestralen. Het vogeltje vloog met een laatste triller op.

Duri rekte zich uit. Wat was hij stijf geworden! Met enige moeite raapte hij zijn zinnen bij elkaar en zette zijn lichaam terug op zijn voeten. De leegte in zijn hoofd raakte langzaam weer gevuld met de dagelijkse beslommingen. Hield het dan nooit op? Wanneer kwam dat ene grote idee nou eens? Het idee dat hem de weg zou wijzen door het

labyrint van het — sinds kort ook nog werkeloze — leven, dat hem een doel zou geven in zijn bestaan en zin aan zijn daden?

In de schemering sjokte hij naar huis. Zelfs de wassende maan en de ontluikende sterrenhemel konden hem niet bekoren; hij was er zich niet eens van bewust. Zijn ogen waren niet gericht op het hogere, maar zagen slechts zinloze alledaagsheid. In droefgeestig gepeins verzonken opende hij de achterdeur, trok zijn jas uit en liep naar de woonkamer. Daar zakte hij zwaar neer in een gemakkelijke stoel bij het knappende haardvuur.

'En?' vroeg zijn vrouw opgewekt, terwijl ze een dampend bord hutspot bij hem neerzette.

'En wat?' antwoordde Duri vermoeid.

'Nou, ben je er al uit? Dat probleem waar je mee worstelt?'

'Nee, het lukt me niet. Ik weet ook niet waar ik steeds vastloop. Het heeft, geloof ik, iets met ingevingen te maken. Misschien lukt het morgen, nu ben ik te moe. Waar is de krant?'

Zijn vrouw ging hem halen en hij verdween erin, nadat hij zijn eten had opgekauwd. Zij waste af, pakte het strijkgoed en was daar de rest van de avond mee bezig. Vroeg en zwijgend gingen ze naar bed. Beiden hoopten in stilte dat de ochtend moois en goeds zou brengen.

Nog voordat de haan van de bureu het begin van een nieuwe, stralende winterdag zou aankondigen, was Duri al wakker. 'Mieuw?' klonk het. En nog eens: 'Mieeeeeeuw?' klein en vragend. Wat was die rotkat vroeg vandaag! 'Mieueu—mieaaaaw?' Woedend werd hij ervan. Tegelijk gekrabbel aan de deurpost en verdorie, nog harder mauwde ze nu, met haar bek tegen de kier onder de deur. Hij zou uit zijn warme bed, uit zijn zachte dromen moeten. Wat was het alweer voor moois? Iets met tropische stranden en paradijselijke muziek en licht — licht van een ongelofelijke kwaliteit... Het gleed als zand tussen zijn oogleden door. Puschka, rotkat!

Hij probeerde de geluiden te negeren en stelde zich voor dat hij in zijn kuil zat. Rustig ademhalen, de onrust aanne-

men. Wat fijn dat hij warm in bed lag; hij hoefde niet pijnlijk rechtop te zitten, iets dat hem nog steeds de nodige moeite kostte. Het lukte. De kat verdween naar de achtergrond. Hij zonk terug naar de krochten van zijn geest. En terwijl hij danste op het strand bij de zoete, ondergaande zon, verraste hem ineens het verlossende idee waar hij al zo lang op wachtte.

Het was kinderlijk eenvoudig. Hoe was het mogelijk dat hij daar niet eerder op was gekomen? Bewust sterven, pijnloos en helemaal op zijn eigen geestkracht; hij had er genoeg over gelezen en lang genoeg geoefend, meende hij naïef, om het nu zelf te kunnen. Ascetisch zou hij wegteren als levend begraven, eindelijk verlost van de zware verantwoordelijkheid van het leven. Wakker en helder de grens over glijden, terwijl zijn dierbaren treurden en hem zo stemmig begeleidden op deze eenzaamste van alle reizen.

Hij besloot er meteen maar mee te beginnen. Het enige wat hij nog hoefde te doen was liggen, ontspannen en leeg. Geen moment mocht hij uit zijn rol vallen; één tel van onoplettendheid op het verkeerde moment en alles was tevergeefs geweest.

Zijn vrouw werd wakker. Ze kreunde en rekte zich uit. Daar hoorde hij Puschka ook weer: 'Mi-ieuw?' En onverwacht een hard 'Ssssssssjjt!' naast hem. Zijn lichaam reageerde met een schrikreflex, maar hij ontspande zich meteen weer. De kat was even stil en hervatte toen haar gejammer nog klaaglijker. Een luide zucht, gevolgd door 'Ja poes, het vrouwtje komt al' en nog een zucht. Toen stond ze op. Het bed veerde omhoog en zijn lichaam bewoog ontspannen mee. Elsbeth slipte in haar pantoffels, trok haar kamerjas aan en verdween naar beneden.

Duri volgde haar met zijn geestesoog door het huis. Zometeen zou ze hem thee komen brengen en zacht manen op te staan. En dan zou ze merken dat er iets niet in orde was. Ze zou een levende dode aantreffen. Dat zou de grote test zijn. Als hij haar kon bedotten, kon hij de hele wereld aan. Daar kwam ze! Kwieke voetstappen de trap op, de gang door. De vloer kraakte. Het piepen van de opengaande deur. Ja, nu zette ze het blaadje naast hem op het nachtkastje.

'Duri, het is half negen, hier is je thee,' klonk het vriendelijk. Daarna streek ze met een koele hand licht over zijn voorhoofd. Oh, wat zalig! En wat moeilijk om niet te reageren... Hij bracht zijn zinnen tot bedaren en zonk terug in de leegte. Hij kon haast horen hoe Elsbeth haar schouders ophaalde. Toen verdween ze weer naar beneden.

Een hele tijd gebeurde er niets. Wat duurde dat lang. Zo langzamerhand zou Elsbeth toch weer boven moeten komen, hem wakker proberen te schudden, tegen hem praten; en dan zou de dokter komen...

Het idee dat hij had van het eigenlijke sterven was nogal vaag. Hij verwachtte dat hij in het ziekenhuis vanzelf wel zou leren zijn lichaamsfuncties te vertragen. Hij had toch niet voor niets zo lang gemediteerd? Kluizenaars in de bergen konden het ook, dus Duri zag niet in waarom hem dat niet zou lukken. En als hij erin zou slagen de boel een tijdje stil te zetten op het juiste moment, zouden ze hem dood verklaren en begraven. Eenmaal in zijn kist kon hij dan ongestoord de poort doorgaan naar de andere wereld. Hij voelde dat hij er aan toe was.

Zijn vrouw kwam weer naar boven. De slaapkamerdeur piepte langzaam open, bleef een tel hangen en ging weer dicht. Toen was het stil. Dat was vreemd. Duri werd onrustig. Zou ze gewoon naar hem staan kijken? Of zou ze zo zachtjes weer zijn weggegaan dat hij het niet had gehoord? Hij verlangde er waanzinnig naar zijn ogen een tel te openen.

De vloer kraakte. Ze was er dus nog. Maar wat was dat? Stemmen beneden. Was dat Elsbeth? Nee, dat kon niet, die was hier, bij hem. Of niet? Ja, het was haar stem. Maar er was nog iemand. Een zware mannenstem die hij niet herkende. Er werd gelachen, en nu hoorde hij nog een derde stem. Dat moest die van de buurvrouw zijn, schel en met hoge uithalen. Ze hadden plezier! Hoe kon dat nu, met hem hierboven in deze toestand? Wie was die man, en wat deed hij hier?

Stop. Het doet er niet meer toe. Ik ga sterven, hun leven gaat door. En hij doezelde weer weg.

Tegen de middag moest hij naar de wc. Daar had hij nog

niet over gedacht. Hij kon maar één ding doen. Een moment van schaamte deed het bloed naar zijn wangen stijgen. Maar ook dat ging voorbij. Duri zocht opnieuw de leegte op.

Het volgende dat hij bewust meemaakte, was een schreeuw van zijn vrouw, die hem ruw van zijn paradijselijke strand scheurde. Net op tijd herinnerde hij zich dat hij niet mocht reageren. Hij had het koud; de dekens waren weggetrokken.

Elsbeth briepte van woede: 'Duri, dit gaat te ver. Dat je als een zombie in bed wilt blijven liggen, goed, daar kan ik nog inkomen — een mens heeft zijn rust af en toe nodig. Maar dat je als een kind je water laat lopen en daarna de rotzooi niet eens opruimt, dat neem ik niet! Je bekijkt het maar. Ik hoor wel van je als je klaar bent met dit idiote gedoe. Je kunt me vinden bij de burens. Ik ben dit gekkenhuis zat!'

Ze smeede de deur achter zich dicht en stormde de trap af. Een knal van de achterdeur. Geknisper over het grind, stemmen in de verte, en dat was het dan. Duri vroeg zich verbouwereerd af wat er fout was gegaan.

Onbeweeglijk bleef hij in de kou liggen. Het werd donker. De wind gierde om het huis en harde vlagen deden het trillen. Wat was het moeilijk om bewusteloos lichaam te spelen in een onverwarmde kamer zonder dekens over je heen! Toen schoot hem iets te binnen. Stom! Had Elsbeth hem niet tientallen keren verteld dat hij praatte in zijn slaap en zelfs af en toe slaapwandelde? Hij besepte ineens dat hij niet in zijn eigen bed lag. Dit was het logeerbed. Even was Duri in dubio of hij zijn maskerade nog voort zou zetten, maar lang duurde dat niet. Hij tastte met zijn handen onder zijn lichaam. Jawel, droog. Hij sprong overeind en knipte het licht aan.

En nu wist hij precies wat hem te doen stond. Eerst opruimen, dan alles met haar goedmaken, afscheid nemen, en dan de wijde wereld in. Hij haastte zich naar de slaapkamer en schoot in zijn kleren. Toen begon hij met het afsluiten van zijn oude leven.

De schemering rees over het land. De hemel kleurde van donkerblauw naar dieproze. Eén voor één verdwenen de sterren, en de maan zakte traag onder de horizon. Ademloos ontving de wereld het eeuwige wonder van de dageraad.

Duri zat er geïnteresseerd naar te kijken. Nog niet eerder had hij dit zo intens meebeleefd.

'Mi-ieuw?' klonk het. Met een klap keerde Duri terug tot de werkelijkheid van een drogende matras en een hongerige kat. Hij trok de slaapkamerdeur open en greep Puschka in haar nekvel. Het diertje liet zich braaf de trap af dragen. Pas toen ze buiten nog steeds in de ijzeren greep werd vastgehouden, begon ze te vermoeden dat er iets niet in orde was en uitte een klaaglijk 'Mreaaaaauw?' dat onverwacht volwassen klonk. Maar tijd om zich daarover te verwonderen had ze niet, want het volgende moment zweefde ze hoog door de lucht, tussen de boomtoppen en de laatste sterren. De eerste zonnestralen kleurden haar zwarte vacht zilver.

Dat zag Duri niet meer. Hij was al druk bezig met het volgende punt van zijn programma. Hij vloog terug naar de slaapkamer, zette het kachelkje uit en bracht het bed weer in orde. Toen trok hij zijn dikste truien aan en ging naar de keuken. Hij wilde flink eten voor de reis die hij zou ondernemen. Een grote homp brood, kaas, gebakken eieren; hij propte zich vol en spoelde de maaltijd weg met bekers melk. Onderwijl bedacht hij wat hij tegen Elsbeth zou zeggen. Hoe kon hij haar uitleggen dat hij een wereldreis ging maken, nu, direct?

Duri pakte zijn knapzak in en hees hem op zijn rug. Hij deed de achterdeur op slot en stapte het tuinpad af.

Eerst naar de bureu. Aan het lichtje aan het andere eind van het pad zag hij dat ze al op waren. Elsbeth zou dit helemaal niet leuk vinden. Hij stond nu voor de voordeur van het met rozen begroeide huisje van Bikki en Obbe.

In plaats van de houten klopper te gebruiken, liep hij om naar het keukenraam; want voordat hij wie dan ook onder ogen zou komen, wilde hij de stemming in het huis peilen. Omzichtig gluurde hij door een kier van het nog gesloten

gordijn. Bikki stond gebogen over het aanrecht, ze was iets aan het snijden. Helemaal links in zijn gezichtsveld was Obbes schouder zichtbaar. Maar Elsbeth was hier niet. Sliep ze nog? Hij besloot aan te kloppen op de voordeur. Binnen hoorde hij gestommel. De deur zwaaide open.

'Buurman', zei Obbe. 'Goeiemorgen. Wat brengt jou hier zo vroeg? En volledig bepakt, zie ik. Ga je op reis?' en, roepend naar achter: 'Bikki, kom eens kijken wie hier is!'

En zo vond Duri zichzelf tegenover zijn bureu. Hij schrok terug voor hun vijandige houding, vooral van de vrouw die nu aan kwam lopen. Met neergeslagen blik mompelde hij dat hij op zoek was naar zijn vrouw, dat die de avond tevoren in overspannen toestand was weggelopen, naar hen had ze gezegd. Was ze hier? Hij zou haar graag spreken...

'Ja,' bitste Bikki. 'Elsbeth is hier. En inderdaad helemaal overstuur. Ze wil je absoluut niet zien. Momenteel slaapt ze eindelijk, na een vreselijk onrustige nacht waarin ze uren heeft lopen ijsberen. We kennen het hele verhaal en het lijkt ons het beste dat ze hier blijft zolang ze wil, tot ze alles weer aankan. En ik zie dat jij van plan bent het zinkende schip te verlaten. Doe wat je het beste lijkt, maar kom hier voorlopig alsjeblieft niet terug!'

En terwijl die woorden in zijn oren nagalmden, moest Duri toezien hoe de deur voor zijn neus gesloten werd.

Dat was het afscheid dus. Hij liep het tuinpad af en sloeg linksaf, de weg naar het bos in. Nog één keer keek hij om. Slechts het dak van het huisje was nog zichtbaar. Met het dakraampje. En vergiste hij zich, of bewogen de gordijnen en ving hij nog een glimp op van Elsbeth, die hem weemoedig nakeek?

OP REIS

De kuil, eerst naar de kuil. Diep in het woud voelde Duri zich thuis, en daarom was dat de juiste plaats om afscheid te nemen van zijn oude leven. Het was de enige plek waar

hij altijd volledig zichzelf had kunnen zijn met al zijn verwarrende gemoedstoestanden. En in dat toevluchtsoord was hij in de loop der jaren tot rust gekomen.

Hij spoedde zich over zijn onzichtbare paden. Door het lage kreupelhout, het berkenbosje, langs het ven waar nu een laagje ijs op lag, naar het dennenbos met het lichtbruine naaldentapijt.

Het bos was niet als anders. Toen hij even stilstond om de vertrouwde geluiden op te vangen, merkte hij dat die er niet waren. Het was vreemd stil. Geen zuchtje wind blies door het geboomte. Het enige geluid kwam van zijn voetstappen over de zachte woudbodem en het geknisper van zijn kleren die tijdens het lopen langs elkaar schuurden. Boven zijn hoofd klonk ineens het gekras van een zwarte kraai. Duri schrok. Drie keer, dat betekende onheil! De kraai vloog op en verdween in de richting van de kuil. Ook dat nog. Er moest iets niet in orde zijn daar.

Hij begon te rennen. Over het bergje met de heksenkring, zigzag langs een paar omgevallen bomen, een grote sprong over het beekje, dan de laatste heuvel. Daarachter was het. Op de rand van de kuil hield hij stil.

Wat was dit toch een goddelijk plekje! Een mooie ronde holte in de aarde, door de natuur uitgeslepen en omzoomd door precies twaalf dennen. Op de zachte glooiing naar de bodem groeiden een eik, een beuk en een berk, alledrie iel gebleven door gebrek aan licht, maar in de lente, als de blaadjes jong waren en de zon in dunne stralen door het dennendak viel, een wonder van kleurenpracht die hem altijd weer in vervoering bracht. De grond was bedekt met zacht mos dat nu, in de koude tijd, de zon nauwelijks te zien kreeg, maar door het lage licht een magische uitstraling had. Het groen schoot als goud zijn ogen in. De kom was door de vele regens veranderd in een bijna perfect ronde vijver, aan de rand waarvan Duri neerhurkte.

Zijn plan was om het plasje als spiegel te gebruiken. Hij hield ervan om in het water te kijken en de bomen omgekeerd te zien in de waterwereld, af en toe bewogen door zachte rimpels veroorzaakt door een insectje of een vallend blad. Voorzichtig verwijderde hij het ijs. Het was maar een

dunne laag; hij had toch dikker moeten zijn na een paar dagen vorst. En vreemd, er zaten stukken in, alsof het gebroken was geweest en daarna weer bevroren. Er kon toch niemand geweest zijn hier? Van ander bezoek dan konijnen en vogels had hij nog nooit iets gemerkt. Zou nu juist gister...? Nee, dat was te onwaarschijnlijk. Hij boog zich over het wateroppervlak. Als een oog was het, van zo'n diepte... Blauw ook, blauw als de ogen van Elsbeth.

Duri verloor zich in gedachten, opgeroepen door de gebeurtenissen van de afgelopen vierentwintig uur. Hij wist niet wat sterker was: zijn gevoel van schuld over zijn gedrag, dat hij nu bij nader inzien erg onvolwassen vond, of de vreugde over zijn herwonnen vrijheid. Wat hij in elk geval ook voelde was opwinding en een zekere trots. Hij had immers een beslissing genomen en knellende banden verbroken. Hij voelde voor het eerst in lange tijd leven door zich heen stromen. Zijn handen tintelden van het koude ijs, zijn wangen gloeiden van de zojuist geleverde inspanning en zijn hersens werkten op volle toeren om al het nieuwe te verwerken. Dát wilde hij, schoot het door hem heen. Stromen, als een blad op de beek, een vogel door de lucht, of de wind door het woud. Soepel en vloeibaar. Zo ook moest hij meestromen met de wereld om hem heen en gaan waarheen het lot hem zou voeren. Zijn voeten zouden meedansen met de herfstbladeren en zijn geest zou meevliegen met de wilde ganzen naar verre, onherbergzame plaatsen. Die zouden dan vruchtbaar blijken, zodat daar nieuwe ideeën konden opbloeien. Werk was overal voor twee jonge sterke handen, en veel had hij niet nodig. De wereld lag voor hem open.

Toen zagen zijn ogen het water weer. Het weerspiegelde nu iets anders dan slechts bomen en de hemel. Twee felle ogen staarden hem vanuit de diepte aan. Langzaam hief hij zijn hoofd op en tegenover hem, met haar staart elegant om haar voorpootjes gekruld, zat Puschka. Ook zij keek op en een ogenblik lang keken ze elkaar aan. In gedachten zag Duri haar weer door de lucht vliegen. Hier was ze dus neergekomen, in zijn vijver, zijn kuil. Maar... dat was onmogelijk! Kon dat beest vliegen? Het was een raadsel. Jammer

dat ze niet kon praten. Feit was, ze zat nu hier, en zo te zien had ze niet veel geleden onder zijn ruwe uitval. Een beetje verfrommeld en wat modder op haar vacht, dat leek alles. Raar beest. Wat moest hij nu met haar? Zou ze de weg naar huis terug kunnen vinden?

Na een kwartiertje begonnen Duri's benen pijn te doen van het hurken en hij kwam langzaam overeind. Het duizelde hem. Gebukt bleef hij staan tot het waas voor zijn ogen was opgetrokken. Voorzichtig klom hij de helling op. Op de rand draaide hij zich om en keek voor het laatst terug naar beneden. Zou hij deze plek ooit terugzien? Hij bedacht dat hij er eigenlijk iets achter moest laten, iets van hemzelf waar hij aan gehecht was. Een dankoffer voor dit kleine stukje aarde dat hem jarenlang zo liefdevol had gedragen. Duri rommelde in zijn jaszakken maar vond niets. Ook in zijn knapzak zat niets dat hij kon missen. Er was maar één ding dat in aanmerking kwam: het kettinkje dat hij van Elsbeth had gekregen toen ze elkaar net kenden. Er hing een steentje aan dat hem, volgens haar, zou beschermen tegen ongeluk. Hij haalde het sieraad van zijn hals en begroef het aan de voet van de beuk.

Nu was hij gereed. Zonder nog eenmaal om te kijken liep hij het bos in.

Hij liep in westelijke richting. Waarom wist hij niet, maar hij had een vaag idee dat het belangrijk was om de zon voor zich te hebben als hij onderging. Bovendien zou hij dan misschien bij de zee komen als hij maar ver genoeg liep. Hij voelde een groot verlangen die eindeloze water-vlakte ooit met eigen ogen te aanschouwen. Hij had geen flauw idee hoe groot het bos was en hoe lang hij in het woud zou moeten leven. Maar dat deerde hem niet. Het bos met al het leven dat erin woonde was immers zijn vriend. Hij was ermee opgegroeid, en nooit had hij zich ongelukkig of onveilig gevoeld tussen de grote woudreuzen.

Na een paar uren lopen vond Duri dat het tijd werd om wat te eten. Het gebied waarin hij zich nu bevond was hem volkomen onbekend. Zo ver was hij nog nooit geweest. Zijn oog viel op een omgevallen boom. Hij nestelde zich lui tus-

sen de takken en at wat brood. Hier kon hij ook even een dutje doen. Hij schoof wat heen en weer tot hij lekker zat en sloot zijn ogen. Eén keer nog werd hij wakker omdat hij het koud had. Slaapdronken pakte hij deken en zeildoek uit zijn knapzak en wikkelde zich erin. Daarna zocht hij zijn plekje weer op en viel in een diepe slaap.

Terwijl hij sliep wandelde de tijd verder. Minuten, uren, dagen sponnen zich aaneen tot een hecht weefsel waarin Duri vredig rustte. Seizoenen kwamen, seizoenen gingen. Elke morgen kwam de zon op en elke avond ging hij weer onder. Jonge konijnen aten hun eerste grassprietjes aan zijn voeten, spinnen weefden webben in de takken die zijn bed vormden en 's nachts scheerden de uilen klaaglijk roepend over hem heen. Wind, regen, zon, sneeuw en ijs aten geleidelijk het zeildoek dat hem beschermde op, zodat het in de loop der tijd stuk na stuk van hem af viel. De dikke deken bood daarna nog enige maanden bescherming, maar het was onvermijdelijk dat de dag kwam waarop Duri rillend wakker werd.

Hij trok de resten van zijn deken stevig om zich heen en wilde zich nog eens lekker omdraaien, maar merkte dat er iets niet in orde was. Hij lag vast! Waar was hij? Duri opende zijn ogen, sloot ze direct weer en opende ze nog eens. Takken? Hij ging moeizaam rechtop zitten. Wat was hij stijf! Hij keek naar binnen en langzaam kwam de herinnering terug. De ruzie met Elsbeth, de reis, het dutje. Van het zeildoek was haast niets meer over, merkte hij nu. Had hij dan zo lang geslapen? Dat was toch onmogelijk! Zijn donsdeken, vies, vochtig en beschimmeld, viel in verflarde brokken van hem af. Zelfs de kleren die hij droeg ontbonden bij elke beweging die hij maakte, tot hij zo naakt was als een boreling. Wat was er toch gebeurd? Hij liet zich voorzichtig uit de boom zakken. Daar stond zijn knapzak — wat er nog van over was tenminste. De extra kleren die hij toch vanochtend pas had ingepakt, lagen her en der verspreid over het mos, vol gaten, modder en schimmel. Het enige wat alles had overleefd was zijn zakmes, en ook zijn vuurslag zou hij misschien nog kunnen gebruiken. Hij zuchtte zwaar en hees zich weer in de boom om de nieuwe

situatie te overdenken. Maar hoe langer hij nadacht, des te minder herinnerde hij zich van wat er was voorgevallen. Steeds lichter voelde hij zich worden, alsof er schillen van hem afvielen. Hij haalde diep adem, rook plotseling de verse aarde van het woud en de laatste restjes zwaarte verlieten zijn borstkas met de uitademing.

Nu pas keek hij om zich heen. En tegenover hem, op een rotsblok, zag hij een meisje zitten met in haar armen een kat. Ze zat daar doodstil en keek hem recht aan, alsof ze er al die tijd al geweest was. Lang stroblond haar viel als een sluier om haar heen. Ze droeg een licht zomerjurkje en open schoentjes, veel te koud voor deze tijd van het jaar. Hoewel... Plotseling realiseerde Duri zich dat het helemaal niet koud was. De jonge blaadjes aan de bomen duiden op lente.

'Hallo,' zei het meisje ineens. 'Ik ben Lise, wie ben jij? Wat kun jij lang slapen zeg! Ik zit hier de hele middag al te wachten tot je eindelijk wakker werd! Hier heb je wat kleren,' en ze gooide hem een bundeltje toe, 'doe maar gauw aan, want we moeten nu echt gaan, hoor. Zometeen wordt het donker en dan kan ik de weg naar huis niet meer vinden. Kom!'

Met die woorden stond ze op en liep het bos in, Duri geen keus latend. Hij schoot de kleren aan, een stevige broek, kiel en sandalen. Toen haastte hij zich achter het meisje aan. Hij voelde zich herboren; jong en gelukkig, nieuwsgierig naar wat er voor hem lag.

Zodra hij haar had ingehaald, vroeg hij: 'Woon je hier in het bos? Is er een dorp in de buurt?'

'Ja,' antwoordde Lise, 'en nee. Mijn huis is hier niet ver vandaan, maar het is het enige huis in het bos. Ik heb nooit andere gezien. Maar we moeten doorlopen want het is zo donker. Praten doen we straks wel.'

Zwijgend vervolgden ze hun weg. De kat dartelde nu eens voor hen uit en dan weer achter hen aan, maar bleef altijd in de buurt.

In de avondschemering kwamen ze aan op een kleine open plek. In het halfdonker zag hij enkele dieren grazen. Hij

kon hun gesnuif en geschuifel horen. Lise leidde hem naar een onopvallend huisje aan de rand van het veld. Ze ging hem voor naar binnen en ontstak een paar olielampen, waarna ze begon met het aanwakkeren van een nog smeulend houtvuur. Zo te zien was er alleen deze kamer; er stond een houten bed en een paar krukjes met een ronde tafel. Een paar planken aan een wand dienden blijkbaar als keuken, want daar bevonden zich pannen en eetraad.

'Ga zitten,' zei het meisje, 'dan maak ik het eten klaar. Het duurt niet lang hoor, en er is heel veel want je ziet eruit alsof je erge honger hebt.'

Duri ging aan de tafel zitten en volgde haar bewegingen.

'Zijn je ouders nog niet thuis?' vroeg hij, want hij kon zich niet voorstellen dat zo'n jong kind helemaal alleen in het bos woonde. Hoe oud zou ze zijn? Dertien, veertien misschien?

Zonder zich om te draaien en terwijl ze in de pan bleef roeren die boven het vuur hing, antwoordde Lise dat ze geen ouders had.

'Wacht even,' vervolgde ze, 'na het eten zal ik je alles vertellen wat je weten wilt, maar eerst soep!'

Ze dekte de tafel met twee kommen en voor ieder een stuk brood. De kat had haar deel al op en begon zich te wassen op een deken voor het vuur. Zwijgend ging Lise zitten en lachte Duri vriendelijk toe. Hij viel aan op de maaltijd en het kwam hem voor dat hij nog nooit zulk versterkend voedsel had gegeten.

MEE KWAR

Nadat Lise de eetboel had opgeruimd en het vuur nog eens had opgestookt, kwam ze weer bij Duri aan tafel zitten. De lamp tussen hen in wierp een spookachtig schijnsel door de kamer en gaf haar gezicht een betoverende glans. Hij kon zijn ogen er niet van af houden. Ze keek hem even aan en begon toen, starend in de verte, met haar verhaal.

'Heel lang geleden had ik geloof ik wel ouders,' zei ze aarzelend. 'Ik kan me vaag huizen herinneren, en ook vriendjes en vriendinnetjes om mee te spelen; maar het kan net zo goed een droom zijn geweest. Dat is alles. Mijn verhaal begint op de dag dat ik hier terecht kwam, een paar jaar geleden. Op die dag, een lentedag zoals vandaag, vol zingende vogels en fris jong groen, werd ik wakker op de plaats waar ik jou vanmiddag vond. Ik verzette me tegen het ontwaken; ik wilde niet weg uit de wereld waar ik nog net een klein beetje in zat — maar die vervaagde voor mijn innerlijke ogen. Het was een wereld vol schoonheid en geluk, vrede en liefde. Langzaam en onherroepelijk gleed ik er uit. Ik was wakker. Toen ik om me heen keek en de bomen zag, begon ik te huilen. De herinnering zonk nog dieper weg, en ik was helemaal alleen.

Er bewoog iets in het kreupelhout achter me. Ik verstijfde van angst, want wat wist ik van spelende konijntjes en scharrelende vogels, van de bosgeluiden die me inmiddels zo vertrouwd zijn geworden! Langzaam draaide ik me om. Het schoot door me heen dat als er gevaar was, ik dat het beste onder ogen kon zien, zodat het me niet onverwacht zou kunnen overvallen. Het geluid werd veroorzaakt door een kat, deze,' zei ze met een knik naar het vuur. 'Ze mauwde treurig en om de stilte en mijn angst te bedwingen, begon ik tegen haar te praten. Ze kwam meteen naar me toe en sprong spinnend op schoot, gaf kopjes en likte mijn hand. Ik was niet meer alleen! We bleven lang zo zitten, totdat ik bedacht dat er iets moest gebeuren. Ik zette de kat naast me neer en begon te lopen. Er was geen pad maar dat deerde me niet. De bomen stonden zo ver uit elkaar dat het gemakkelijk was één richting aan te houden.

De kat volgde me en ging later zelfs voor me uit, alsof ze me de weg wees. Het dier moest toch ergens thuis horen, want ze zag er niet wild uit. Waarschijnlijk liep ze nu terug naar huis. We gingen dezelfde weg als vandaag, en precies zo doemde tegen de schemering het huisje voor me op. Er brandde licht en toen ik dichterbij kwam, zag ik schaduwen bewegen. De kat rende de laatste meters naar de deur en krabde eraan, al mauwend. Even later ging de deur op een

kiertje open en glipte ze naar binnen. De deur ging weer dicht. Ik bleef angstig staan. Het werd nu snel donker en kouder en ik rilde in mijn dunne jurkje. Stilletjes sloop ik dichterbij, tot onder het raam. Voor ik aanklopte, wilde ik weten wat voor mensen hier woonden. Ik wilde stiekem naar binnen gluren.' Ze barstte uit in een schaterlach. 'Wat er daarna gebeurde zal ik nooit vergeten! Heel langzaam kwam ik overeind, maar in plaats van een gestalte bezig te zien met het een of ander, zoals ik me had voorgesteld, zag ik een gezicht dat iets langzamer dan het mijne omhoog kwam van onder het raam, twee handbreedten van me af! Eerst een bos groezelig grijs haar, daarna een gerimpeld voorhoofd en twee ogen als kooltjes vuur. En op het moment dat we elkaar in de ogen keken, slaakten we beiden een gil en stoven weg, zij de kamer in, ik het veld op. Dat was onze eerste kennismaking!

Natuurlijk kwam het daarna snel goed. Toen het oude vrouwtje bekomen was van de schrik ging ze me zoeken. Ik was angstig aan de bosrand blijven staan. Ze riep me met woordjes die ze ook voor haar kat gebruikte: 'Kom ... kom! Toe-toe-toe... kom dan!' De stem klonk teder en kwam van iemand die nooit een levend wezen kwaad zou doen. Ik kon er geen weerstand aan bieden en volgde haar het huisje in. Ze gaf me te eten en legde me daarna in bed.'

Ze zuchtte. 'Het was een mooie tijd met mijn heksje. Ik mis haar nog iedere dag... Nu, goed. Ze heette Mee Kwar, en in de daaropvolgende jaren leerde ze me alles wat ik nodig had om in het woud te kunnen overleven. De avonden, als er niets meer te doen was, gebruikte ze om te vertellen. Mee was de laatste heks, de allerlaatste echte, met eeuwenoude heksenkennis, met een toverstokje en de kat op haar schouder. Ze praatte veel over haar jonge jaren. Hoe ze door haar ouders was verstoten omdat ze zwanger was geworden, hoe ze was opgevangen door een wijze vrouw en met haar hulp beviel van een vierling, allemaal dochters. Die meisjes voedden ze samen op, totdat ze op een kwade morgen verdwenen waren. Mee heeft de rest van haar leven hier in het bos gewoond. De wijze vrouw had haar deze plek gewezen voordat ze stierf, en haar tevens al haar

bezittingen nagelaten. Bij die erfenis waren oude boeken die Mee van kaft tot kaft gelezen heeft. Ze waren geschreven in een schrift en een taal die niemand meer kent en Mee heeft al die oude kennis meegenomen in haar graf, behalve wat ze mij nog heeft willen leren. De boeken heeft ze verbrand toen ze ze uit het hoofd kende. Ze besloot dat de inhoud niet meer in die vorm mocht worden doorgegeven. Er stond te veel in dat de mensheid eeuwenlang heeft misbruikt.

Mee heeft haar leven lang getreurd om het verlies van haar dochters en al haar kennis aangewend om uit te vinden wat er van hen is geworden. Toen ze er eindelijk achter kwam, door middel van de grote krachten die ze langzamerhand verwierf door de eenzaamheid van het woud en de boeken, was ze al te oud om nog een verre reis te kunnen ondernemen. Het enige wat ze kon doen, was die taak overdragen op anderen — maar ze kende niemand. De vogels en de herten konden haar niet helpen met deze onderneming. Ze heeft toen haar toverkracht gebruikt om twee mensen uit de bewoonde wereld naar zich toe te halen. Jonge mensen moesten het zijn, geen kinderen meer maar ook geen volwassenen. Mensen op de grens van de volwassenheid, vol jeugdige rijpheid maar nog niet bedorven door opgelegde plichten en verantwoordelijkheden. Een jongen en een meisje, want die hebben samen de mogelijkheid alle kwaad te overwinnen. Alle kracht van de mensheid is in die twee verweven. Bovendien moesten beiden op een keerpunt in hun leven aangekomen zijn, zodat ze open zouden staan voor nieuwe ervaringen. Jarenlang is toen de oude vrouw in de weer geweest dit plan uit te voeren. Er moest een heksenkring gemaakt worden van verschillende soorten kruiden, waarin ze dagelijks speciale rituelen uitvoerde om de vereiste krachten op te roepen. Het heeft haar maanden gekost om alleen al de plaats waar dat moest gebeuren te vinden! Affijn, er was een heel scala van geesten die opgeroepen dienden te worden. Wijzen, witte tovenaars, hun totemdieren en nog veel meer. En op een goede avond, natuurlijk met volle maan, was het dan eindelijk zover.' Hier stopte Lise met haar verhaal. Ze stond op en begon te